

Tisková zpráva, 15. 9. 2021 (3 strany)

Zastaralý systém veřejné finanční podpory českých vysokoškoláků zůstává přehlíženým tématem i v předvolebních programech.

Česko vydává na finanční podporu studia vysokoškoláků velmi malé částky. Většina podpory je pak rozdělována plošně, a to bez ohledu na jejich sociálně-ekonomickou situaci. Průměrná podpora studentů, a to i těch chudých, je proto velmi nízká.

Průměrná měsíční podpora, a to přímá i nepřímá, se u studentů do 26 let pohybuje od zhruba 5 300 Kč (pro ty z nejchudších poměrů) do 2 700 Kč u těch zajištěných. Podpora studentů ve věku 26 let a více, představuje jen zhruba 500 Kč měsíčně, a to bez ohledu na jejich finanční zázemí.

„Systém neposkytuje dostatečnou podporu sociálně-ekonomicky potřebným studentům a intelektuálně nadaným zájemcům o studium. Oproti tomu velmi paušálně poskytuje jisté finanční přilepšení téměř všem, tedy pokud ještě nedosáhli věku 26 let,“ říká spoluautor studie a výkonný ředitel think-tanku IDEA Daniel Münich.

Tabulka 1
Shrnutí základních nástrojů finanční podpory studentů v ČR

Forma podpory	Podíl studentů s nárokem	Výše měsíční podpory / úlevy**	Nárok po dosažení 26. roku věku
Sociální stipendium	<1 %*	3 800 Kč	Ano
Ubytovací stipendium	45 %*	450 Kč	Ne
Přídavek na dítě	Zanedbatelný*	700–1 000 Kč	Ne
Daňové zvýhodnění rodičů	90–95 %*	1 200–2 000 Kč	Ne
Daňové zvýhodnění studentů	Většina*	350 Kč	Ne
Úhrada zdravotního pojištění státem	Většina*	2 000 Kč	Ne
Sleva na jízdném	Většina*	Závisí na intenzitě cestování	Ne

*Jde o hrubé odhady, protože přesné údaje je složité dopočítat, nebo nejsou dostupné vůbec.

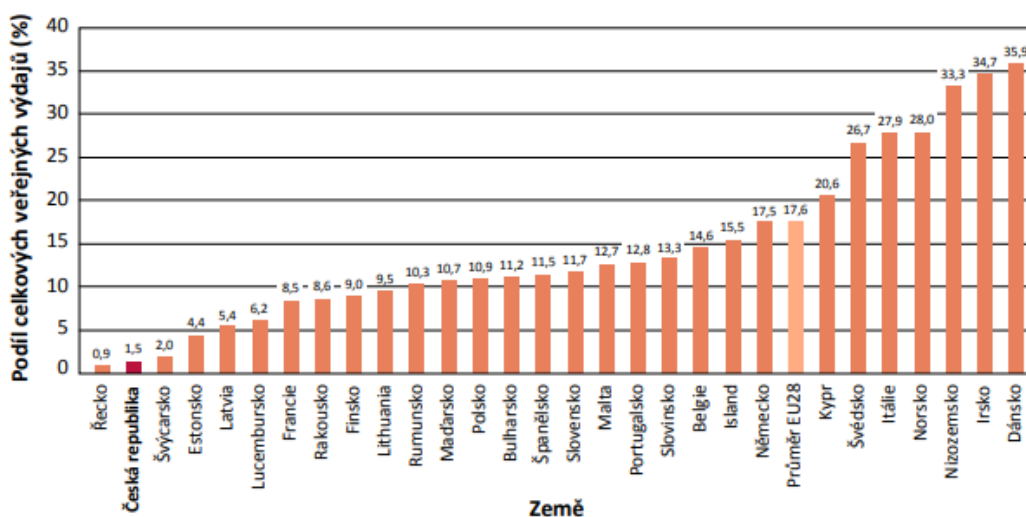
**Jde o orientačně zaokrouhlené hodnoty. Přesnější hodnoty jsou uvedeny v dalších částech studie.

Veřejné výdaje na podporu živobytí studentů dosahují v České republice výše 1,5 % celkových veřejných výdajů na terciární vzdělávání. Patří tak k nejnižším v Evropské unii, kde průměr představuje 17,6 %. Přímá finanční podpora studentů na českých vysokých školách je tedy spíše symbolická.

Výraznější modernizaci a finanční posílení finanční podpory studentů zatím nemají v agendě reprezentace vysokých škol, ani Ministerstvo školství ČR. Volební programy významnějších politických subjektů, až na drobné výjimky, tuto problematiku neakcentují. Potřeby a zájmy z řad potenciálních sociálně-ekonomicky znevýhodněných zájemců o studium jsou z přirozených důvodů fragmentované, nekoordinované a veřejně neartikulované.

„Český systém je svým pojetím zastaralý a volá po výrazné modernizaci, která by reagovala na měnící se strukturu a formu vysokoškolského vzdělávání, potřeby studentů a změny v životě moderní společnosti. O modernizaci systému se ale neuvažuje a zákon o finanční podpoře neexistuje ani v podobě záměru. Podporu studia tak řeší několik paragrafů rozptýlených v různých zákonech,“ dodává spoluautor studie Otakar Kořínek, spolupracovník think-tanku IDEA.

Graf I.3: Veřejná finanční podpora vysokoškolských studentů
(v % celkových veřejných výdajů na terciární školství v roce 2018)

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_FINA01__custom_1087444/default/table?lang=en

„Doporučujeme mimo jiné zvýšit dnes již zastaralé nízkou hranici 26 let věku, po jejímž dosažení student či jejich rodiče ztrácí nárok na většinu přímých i nepřímých podpor z titulu vyživovaného dítěte, rozpočtově neutrálně převést nepřímou podporu formou

daňového zvýhodnění rodičů na formu studentského stipendia (nevratného grantu) nebo výrazně navýšit výdaje na sociální a ubytovací stipendia,” vysvětluje Daniel Münich.

Téma rozebírá podrobně studie think-tanku IDEA, která je zpracována cíleně na podporu předvolebních diskusí o programových prioritách a potřebách ČR. Studie nabízí ucelené mezinárodní srovnání českého systému finanční podpory vysokoškoláků a příklady zahraničních praxí, rozbor výhod a nevýhod specifických nástrojů podpory studentů v ČR a končí reformním doporučením v českém systému.

Celý text studie k dispozici [zde](#).

Kontakt na autory studie:

Daniel Münich, výkonný ředitel think-tanku IDEA: daniel.munich@cerge-ei.cz

Otakar Kořínek, spolupracovník think-tanku IDEA: korinek@novyporg.cz

Administrativní kontakt pro média:

Blanka Javorová: blanka.javorova@cerge-ei.cz, tel. 602 698 440

Petra Vintrová: petra.vintrova@cerge-ei.cz, tel. 771 121 574

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Národohospodářském ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.